

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Nc/4/2025
Identifikačné číslo spisu:	8713216120
Dátum vydania rozhodnutia:	23.09.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8713216120.26

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne J.. C. L. narodenej X. R. XXXX, R. L., Š. XXX/XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Ingrid Čvirkovou, Poprad, Levočská 866, proti žalovanej Základnej škole s materskou školou Spišské Bystré, Spišské Bystré, Michalská 398/8, IČO: 37 876 031, zastúpenej advokátkou Mgr. Luciou Lorenčíkovou, Poprad, Murgašova 86/1, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 17Cpr/28/2013, o vylúčení sudcu Krajského súdu v Prešove z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 12CoPr/3/2024, takto

rozhodol:

Sudkyňa Krajského súdu v Prešove JUDr. Katarína Krochtová je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci v konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 12CoPr/3/2024.

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove (ďalej aj „krajský súd“) pod sp. zn. 12CoPr/3/2024 vznesla žalobkyňa námietku zaujatosti sudkyne Krajského súdu v Prešove podaním zo 7. septembra 2025, ktoré bolo krajskému súdu doručené 8. septembra 2025. Žalobkyňa poukázala na zaujatosť predsedníčky senátu, sudkyne JUDr. Kataríny Krochtovej, ktorej bratom je JUDr. Karol Krochta, ktorý v tej istej právnej veci rozhodoval na Krajskom súde v Prešove rozsudkom sp. zn. 12CoPr/6/2022 z 15. decembra 2022. Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12CoPr/6/2022 z 15. decembra 2022 bolo zrušené rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4CdoPr/7/2023 z 22. februára 2024 a vec bola vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie, kde bola na prejednanie a rozhodnutie pridelená do senátu s predsedníčkou senátu JUDr. Katarínou Krochtovou. Na základe uvedeného žalobkyňa vyjadrila obavu, že by sudkyňa JUDr. Katarína Krochtová mohla byť ovplyvnená právnym názorom svojho brata, pričom poukázala na skutočnosť, že nestrannosť sudcu nespočíva len v subjektívnej nestrannosti, ale nesmú tu existovať ani okolnosti objektívnej povahy, na základe ktorých by nestrannosť bola spochybiteľná. Žalobkyňa z dôvodu pomeru (rodinné väzby) sudkyne JUDr. Kataríny Krochtovej k sudcovi JUDr. Karolovi Krochtovi, ktorý rozhodoval v pôvodnom konaní, vyjadrila pochybnosť o nestrannosti rozhodujúcej sudkyne.

2. Sudkyňa Krajského súdu v Prešove, JUDr. Katarína Krochtová, k vznesenej námietke zaujatosti vo

vyjadrení z 9. septembra 2025 uviedla, že strany sporu nepozná a nemá pomer ani k prejednávanej veci. Táto jej bola pridelená 5. septembra 2024 a ktorej od 1. januára 2025 po vymenovaní do funkcie predsedníčky senátu občianskoprávneho kolégia krajského súdu predsedá ako sudkyňa spravodajkyňa. Zdôraznila, že pri rozhodovacej činnosti sa neriadi právnym a ani iným názorom svojho brata JUDr. Karola Krochtu, ale riadi sa Ústavou SR, ústavnými zákonmi, zákonmi a ďalšími súvisiacimi právnymi predpismi, pričom problematiku prejednávanej veci komunikuje s členmi senátu. Z uvedených dôvodov sa necíti byť vo veci subjektívne zaujatá, objektívne hľadisko prenechala na úvahy nadriadeného súdu.

3. Podľa čl. 48 ods. 1 veta prvá zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

4. Podľa § 49 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj ako „CSP“) sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „nadriadený súd“, alebo „najvyšší súd“) ako súd nadriadený Krajskému súdu v Prešove (§ 54 ods. 1 a 2 CSP) preskúmal vec a posúdil opodstatnenosť námietky zaujatosti z hľadiska existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu v zmysle ustanovenia § 49 ods. 1 CSP.

6. Účelom ustanovenia § 49 ods. 1 CSP je prispieť k nestrannému prejednaní sporu (veci), k nezaujatému prístupu k stranám (účastníkom), ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Sledovanému cieľu zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu považované za právne relevantné. Týmito skutočnosťami sú právne významné vzťahy sudcu, a to jeho vzťah: a) k sporu (veci), v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b) k stranám sporu (účastníkom konania), ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c) k zástupcom strán sporu (účastníkom konania), ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b), alebo d) k osobám zúčastneným na konaní.

7. Citované zákonné ustanovenia predpokladajú taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednávanom spore (veci) alebo taký jeho osobný vzťah k stranám sporu (účastníkom konania), ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej možnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

8. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 CSP) alebo na návrh strany (§ 52 CSP).

9. Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

10. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

11. Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezaujatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú

ustanoveniami CSP, ale tiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

12. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku).

13. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti (viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku).

14. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanému sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania vecí.

15. Žalobkyňa uplatňujúca námietku zaujatosti podľa § 52 ods. 1 CSP založila obavu o zachovanie nestrannosti veci prejednávajúceho a rozhodujúceho sudcu na skutočnosti, že sudkyňa predsedajúca veci ako sudkyňa spravodajkyňa na krajskom súde je v blízkom príbuzenskom vzťahu (súrodenci) so sudcom rozhodujúcim vo veci v prvom odvolacom konaní, ktorý vec rozhodol v neprospech žalobkyne (rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12CoPr/6/2022 z 15 decembra 2022).

16. Najvyšší súd skúmal, či objektívne okolnosti naviazané na sudkyňu JUDr. Katarínu Krochtovú, predsedajúcu a rozhodujúcu vo veci vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 12CoPr/3/2024 skutočne odôvodňujú obavu žalobkyne o zachovanie nestrannosti sudkyne. Nezávislosť s nestrannosťou a odbornosťou (kvalifikáciou) sudcu sú podmienkami kvalitného rozhodovania a jeho predvídateľnosti a sledujú tak význam riadneho napĺňania (poskytovania) spravodlivosti. Nezávislosť a nestrannosť úzko spolu súvisia, často sa prekrývajú a nie je vždy ľahké ich od seba odlíšiť. Nestrannosť definovaná aj ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti býva považovaná za pojem širší ako nezávislosť. Nestrannosť sudcu musí byť podstatou jeho funkcie, zatiaľ čo jeho nezávislosť ju má iba umožňovať. Pod sudcovskou nezávislosťou a nestrannosťou treba rozumieť aj nezávislosť a nestrannosť každého jednotlivého sudcu. Najvyšší súd pri skúmaní objektívnych okolností veci vychádzal z teórie zdania nezaujatosti, podľa ktorej platí, že „spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná“ a z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Nc/4/2016 z 18. mája 2016 (R 15/2021), ktoré hovorí: „Skutočnosť, že o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu súdu nižšej inštancie má konať a rozhodovať senát, ktorého člen je v blízkom (napríklad rodičovskom alebo manželskom) pomere so sudcom, ktorý na súde nižšej inštancie o veci konal a rozhodoval, je v zásade z objektívneho hľadiska dôvodom vyvolávajúcim pochybnosti o nezaujatosti a nestrannosti tohto člena senátu.“ V uvedenej veci sa síce jedná o prípad, kedy je blízky príbuzenský vzťah medzi sudcami súdov odlišných inštancií, avšak podstata veci je zachovaná a to, že vo veci opätovne po zrušení rozhodnutia najvyšším súdom rozhoduje sudca, ktorý má blízky príbuzenský vzťah so sudcom, ktorý už vo veci rozhodoval, čo môže viesť k vzniku pochybností o nezaujatosti a nestrannosti tohto člena senátu, ktorý je zároveň sudcom spravodajcom.

17. Na základe uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že na strane veci predsedajúcej sudkyne JUDr. Kataríny Krochtovej existujú dôvody na jej vylúčenie z prejednávania a rozhodovania sporu (§ 49 ods. 1 CSP) a to so zreteľom na jej blízky príbuzenský vzťah so sudcom JUDr. Karolom Krochtom, ktorý v postavení predsedu senátu rozhodoval vec na Krajskom súde v Prešove sp. zn. 12CoPr/6/2022 z 15 decembra 2022 a ktoré bolo rozhodnutím najvyššieho súdu zrušené a vrátené odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (ktorému predsedá sudkyňa JUDr. Katarína Krochtová), a preto rozhodol tak, že JUDr. Katarínu Krochtovú vylúčil z prejednávania a rozhodovania veci.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.